

LITERATURA

“El control sobre un llibre va molt bé, però el descontrol encara va millor”

A partir de la mort de dos joves en un accident de trànsit als afores de Vidreres, Toni Sala (Sant Feliu de Guíxols, 1969) construeix una novel·la crua i fosca, *Els nois*. La sotragada de la mort, també de la crisi, sacseja els diversos personatges del llibre, publicat per L'Altra Editorial, el nou segell creat per Eugènia Broggi. Autor amb una trajectòria consolidada des que va debutar, el 1997, amb *Entomologia*, Sala ha publicat catorze títols, entre novel·les, narrativa i assajos de característiques diverses. *Els nois* entronca amb el seu volum anterior, *Provisionalitat*, un llibre de relats.

—Per què trieu una arrencada dura com és l'accident?

—No és ben bé que comenci així, sinó que tot el llibre és això. I l'accident és el desencadenant. Tothom s'ha de resituar amb relació a un fet com aquest. Volia veure com se situaven els personatges respecte de si mateixos. És com si remenes un líquid perquè surti del recipient i llavors ja veus a fora què ha sortit marcat. Necessites un sacseig molt fort, i llavors això és la bomba.

—Quina relació té aquest llibre amb “*Provisionalitat*”, l'anterior?

—*Provisionalitat* són dos relats. Quan l'escrivia, me'n van sortir tres. I el tercer era el primer episodi d'*Els nois*. Passa que a mi no em convenia. I segurament, no em convenia perquè demanava més. I llavors vaig fer un altre episodi i un altre... I vaig saber que l'Eugènia Broggi se n'anava d'Empúries i que muntava una editorial. Ella em va dir: “Per què no publiquem això?”. Em vaig passar l'estiu acabant-ho i va acabar sortint això. És molt lògic que fàcilment es vegi una connexió entre els dos primers relats de *Provisionalitat* i *Els nois*.

—Respecte al que heu escrit fins ara, veieu un salt o matisos diferents a *Els nois*?

—Segurament, la mateixa redacció del llibre, que va ser molt pressionada perquè l'havia de tenir acabat, d'una manera paradoxal em va donar llibertat per dir: “Tiro endavant i si m'equivoco, no és culpa meva, sinó de les circumstàncies”. Si em diguessis què m'agrada d'aquest llibre respecte als

Toni Sala, un autor en expansió.

altres, segurament, m'agrada que m'hi sento més lliure o més deixat anar. *Deixat anar* seria la paraula. El control sobre un llibre va molt bé, però el descontrol, si no és una bajanada, potser encara va millor. La sensació que em fa aquest llibre és això, que va una mica pel seu compte, com si li deixessis més corda.

—És un llibre més dur o violent que uns altres?

—No sabria què dir-te, perquè Déu n'hi do també en els altres. D'alegre, segur que no ho és. A mi m'agradaria que fos menys violent, que fos menys dur. De fet, ja ho havia intentat a *Provisionalitat*, que és un llibre que d'alguna manera té a veure amb el perdó. I en aquest no ho tinc tan clar; aquest és més ambigu. Tu pots fer un llibre molt dur, però si al final hi ha el perdó, acaba bé. És com això d'en Pujol. Si dius: “No el perdono”, doncs és més dur. En el cas d'*Els nois*, no crec que hi hagi perdó.

—La crisi hi és de forma latent.

Heu volgut fer una denúncia?

—No, una denúncia no, tot i que, molt probablement, la crisi té a veure amb el fet que sigui més dur, que no hi hagi tant el perdó. La meua idea de la literatura no és de denúncia social. Si de cas, seria una denúncia moral, però que aniria bastant més enllà que la circumstància de la crisi, tot i que és veritat que la crisi va bé per retratar on ens movem nosaltres o qui som, perquè justament en els moments de crisi es veu com són les persones o les societats. Passa, però, que aquest llibre té una mica d'engany, de fer-lo molt relacionat amb el present, fins i tot aquestes fotografies que vam posar a l'edició. Però això és una trampa per al lector perquè al lector li sembli que llegeix una cosa molt del moment, però la intenció és bastant més general.

—Per què la tria de Vidreres com a espai per a la novel·la?

—Per pura casualitat. Passava per allà, jo. Em va semblar que era un paisatge on la podia situar. Em feia gràcia situar-me en un lloc que no és el meu territori, perquè jo sóc una persona de mar i allò és interior.

Anna Ballbona